

משתגעין ומתלהטין בתורת האור החיים הקדוש

פרשת ויקרא תשפ"ד | גליון קח

פנינים מובחרים מעובדים ומתועמטות על פי דברי רבינו

פניני חיים

מוסר חיים לקח מהפרשה במשנת רבינו

בשמי"ם ראש - לזכות ידידנו הרה"ח רבי יהודה בן שרה מרים הי"ו ווייס

די הויכע מדריגה פון מקרב זיין לבנות ישראל צו אבינו שבשמים

קודצע געדאנקען באארבעטע על פי דברי רבינו

אָדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם... (א, ב)

בדרך רמז קען מען זאגן, אז די תורה קומט דא בארואיגן כלל ישראל. נאך וואס זיי האבן געזען די באזונדערע גרויסקייט וואס דער אויבערשטער האט געשאנקען פאר משה רבינו, אז נאר ער אליין איז זוכה צו רעדן מיט'ן אויבערשטן, זאלן זיי נישט ווערן געפאלן ביי זיך און טראכטן: "וואס זענען מיר אונז ווערד?!..."

דערפאר דרוקט אויס די תורה: "אָדָם פִּי יִקְרִיב" דאס אז א מענטש קען אזוי נאקרב ווערן צום אויבערשטן אויף אזא הויכע מדריגה, "מִמֶּם" איז אלעס נאר צוליב ענק - כלל ישראל. וואה ראי, ווייל די גאנצע 38 יאר וואס די אידן האבן ארומגעוואנדערט אין מדבר ווי נזופים, האט משה רבינו נישט באקומען קיין דירעקטע נבואה פונעם אויבערשטן, איז א סימן אז אלעס איז נאר בזכות כלל ישראל.

וְאִם מִן הָעוֹף עוֹלָה קִרְבָּנוֹ לַה'... (א, יד)

ביי "עולת העוף" שרייבט די תורה "קִרְבָּנוֹ לַה'" אז דאס געהערט צום אויבערשטן, משא"כ ביי "עולת בקר וצאן" שטייט נישט "לה" נאר סתם "אִם עוֹלָה קִרְבָּנוֹ". ווייל עולת העוף ברענגט דער ארעמאן וואס קען זיך נישט ערלויבן א בהמה, און דער ארעמאן איז דאך זייער געפאלן ביי זיך, סיי אז ער האט נישט קיין געלט, און סיי אז ער קען נישט מכבד זיין דעם אויבערשטן מער ווי א קליינער טויב. לעומת זה דער עושר וואס ברענגט א פעטן רינד, פילט זיך זייער גוט מיט זיך, אז ער קען זיך ערלויבן אזא ברייטקייט.

דערפאר שרייבט די תורה נאר ביי עולת העוף "קִרְבָּנוֹ לַה'", ווייל דער אויבערשטער געפונט זיך מיט געפאלענע מענטשן, אזווייל עס שטייט (ישעיה נז, טו) "מָרוֹם וְקָדוֹשׁ אֲשֶׁכֶּן וְאֵת דָּכָא וְשִׁפְלָ רִחִי" - אז דער אויבערשטער רוט מיט די צובראכענע. איז זיין פשוט'ע קרבן דערגרייכט צום רבש"ע אליין, ווייל ער ברענגט עס מיט א שברון לב.

נִפְשׁ פִּי תִחַטָּא וּמְעַלָה מַעַל בְּה' וְכַחַשׁ בְּעֵמִיתוֹ... (ה, כא)

נאר דא ביי "אשם גזילות" שרייבט די תורה "וּמְעַלָה מַעַל בְּה'" - אז ער האט געפעלשט אינעם אויבערשטן, וואס ביי אלע חטאות שטייט דאס נישט. פארוואס? ווייל ווער עס גולט פון א צווייטן, ווייזט ער כביכול אז דער רבש"ע איז חשוד זיך צו פירן מיט אומרעכט, כאילו די פארמעגן וואס ער האט באשערט פאר יענעם קומט זיך אים נישט באמת. וועגן דעם רופט דאס די תורה אן "מְעַל בְּה'" - ווייל מיטן גולען פון זיין חבר פעלשט ער אינעם אויבערשטן אליין.

מ'האלט די וואכעדיגע פרשה נאך "הקמת המשכן", אלעס שטיין שוין הערליך שיין! די כהנים ווערן געהייליגט און גרייטן זיך צו בדחילו ורחימו אנצופאנגען מיט די הייליגע עבודה מקריב צו זיין קרבנות פאר'ן אויבערשטן, וואס דאס איז דער תכלית פון הקמת המשכן.

ס'איז אבער דא - זאגט דער אור החיים הק' - אסאך א העכערע עבודה, וואס שטייגט איבער די עבודה פון קרבנות... דאס איז: מקרב זיין "מענטשן" וואס זענען ווייט געווארן פונעם אויבערשטן - צוריק צו זייער שורש הקדושה.

אזוי איז דער רבי מדייק אין פסוק; אז קודם הייבט ער אָן "אָדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם" בלשון יחיד, און נאכדעם פירט ער אויס "תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם" בלשון רבים. ווייל אנפאנג רעדט מען פון גאנץ אן אנדערן מין "קרבן"; נישט א "בהמה" נאר א "מענטש"... וואס מ'דארף ברענגען פאר א "קרבן" - מלשון "מקרב זיין". ווייל א איד וואס האט ח"ו געזינדיגט, ער איז ליידער נתחק געווארן פונעם אויבערשטן, ער האט זיך דערווייטערט פון די שכניה הקדושה ר"ל; גלוסט דער אויבערשטער און וואָרט אז ער זאל צוריק נתקרב ווערן צו אים!

זאגט דער רבי א לשון: "וְלִזְהָ יִקְרָא קִרְבָּן לַה' פִּי יִקְרִיב נֶצֶר מִטְעִיו קוֹדֵשׁ לְשִׁרְשׁוֹ" - ווער ס'איז מקרב די דערווייטערטע נשמות, הייסט עס ממש כאילו ער איז מקריב א קרבן פאר'ן אויבערשטן! ווייל ער האט דערנענטערט א פארבלאנדשטעטע נשמה - צוריק דבוק צו ווערן אין באשעפער!

איז דער רבי מסביר: וועגן דעם שטייט אנפאנג פסוק "אָדָם פִּי יִקְרִיב מִמֶּם" קִרְבָּן לַה', ווייל דער עבודה פון מקרב זיין די נידעריגע נשמות "פון צווישן אייד" צוריק צום מקור הקדושה - איז א הויכע מדריגה וואס נישט יעדער איינער איז זוכה צו דעם, נאר "יחידים סגולה" - וואס פארדינען זיך דעם טיטל "אדם" - וועלכער איז א לשון חשיבות, וואס זיי אליין דערווייטערן זיך נישט קיינמאל פונעם אויבערשטן ח"ו.

לייגט צו דער רבי א מורא'דיגע לשון: "וְאָדָם כֹּזֵה אֵינֹו צָרִיף לְהִבֵּיא לֹא גִדֵּר וְלֹא נִדְבָה, גַּם אִין מְצִיאֹות לְהִבֵּיא לֹא חֲטָאת וְלֹא אָשָׁם...". ווער ס'איז טאקע זוכה צו מקרב זיין אידישע קינדער צום טאטן אין הימל, אים איז בכלל נישט געגעבן געווארן די פרשה פון קרבנות! אזא איינער דארף בכלל נישט מקריב זיין קיין שום קרבן! פארוואס? ווייל יעדער קרבן קומט דאך סוף כל סוף מכפר צו זיין אויף עפעס אן עבירה. אבער חז"ל זאגן דאך (יומא פז.) "כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרָבִים אִין חֲטָא בָּא עַל יְדֵיו". "חֲטָא" מיינט "א שוגג", "אפילו מיט א שוגג וועט ער קיינמאל נישט דורכפאלן"! און אז עס איז נישטא קיין שוגג, איז נישטא קיין שום סיבה ער זאל דארפן ברענגען א קרבן!

נאכדעם רעדט דער פסוק כלפי אלע אנדערע אידן, וואס זענען נאכנישט אין די הויכע מדריגה פון "רבים השיב מעון", פאר זיי איז טאקע געגעבן געווארן דער מצוה פון "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבְּקָר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם" מקריב צו זיין א געווענליכע קרבן פון בהמות.

ווען דעם שטייט טאקע א לשון רבים "תִּקְרִיבוּ אֶת קִרְבְּנֵכֶם", ווייל רוב המון עם זענען אין דעם קאטעגאריע אז פון מאל צו מאל דארפן זיי צוקומען מקריב צו זיין א נדר אדער א נדבה, ווער רעדט אז זיי זענען ח"ו דורכגעפאלן מיט א שוגג, דארפן זיי דאך ברענגען א חטאת אדער אן אשם, איז די קרבנות "בהמה" טאקע שייך פאר רוב מענטשן.

אגדה והסידות

החן של אסתר בזכות מידת שתיקתה

וְנַחַם מֶצֶא חֵן בְּעֵינֵי ה'. כִּי יֵשׁ לָךְ לְדַעַת כִּי יֵשׁ מִצְוֹה שְׁתוּעַלְתָּהּ הִיא לְהִמְשִׁיךְ חֵן עַל הָאָדָם אוֹ בְּכַיִּנְתָּ ג' אוֹ ד' מִצְוֹת יְדוּעוֹת, וְה' לֹא הוֹדִיעַ תּוֹעַלְיֹת הַמִּצְוֹת לְטַעַם שְׁאֵמְרוּ ז"ל (תנחומא עקב) שְׁפָרְצוּ כָּל הָעוֹלָם לְתוֹעַלְיֹת וְזֶה נֶחַם זָכָה וּמִצְוֹת הַחֵן, גַּם שָׁמוּ יָגִיד כֵּן חֵן חַן (אור החיים בראשית ו ז).

בברכת שמעון פירש מה שכתב רבינו ג' או ד' מצוות ידועות שסגולתן להמשיך חן. דמצינו ד' מצות כאלו:

- א.** לימוד התורה, כמו שדרשו בכתובות (עז, ב) מהכתוב "אילת אהבים ויעלת חן" (משלי ה, יט).
- ב.** המוכיח את חבריו לשם שמים, כדאיתא בתמיד (כח, א).
- ג.** ירא שמים, כדאיתא בסוכה (מט, ב) כל אדם שיש לו חן בידוע שהוא ירא שמים.
- ד.** מידת השתיקה, כמו שנאמר באסתר "ותשא חן וחסד" (אסתר ב, ז), ומשמע בדברי חז"ל (אסתר ר"ו, יב; גמ' מגילה יג, ב) שזה היה **שכר על מה שקיימה "אין אסתר מגדת את מולדתה ואת עמה"** (אסתר ב, כ). ולאילו נתכוין רבינו ד' מצוות ידועות.

רמז בתורה על נס מרדכי ואסתר

לֵיל שְׁמֵרַיִם וְגו'. יְכַוֵּן הַפְּתוּחַ לְרִמּוֹז נְסִים מְפָלְאִים שְׁזָמְנָם לֵילָה זֹאת בְּיַמֵּי מְרַדְכֵי וְאַסְתֵּר "בְּלֵילָה הַזֹּאת נִדְּוָה שְׁנֵי הַמְּלָכִים... וְכַנְגַד נִס מְרַדְכֵי אָמַר הִזְהָר לָהּ" (אור החיים שמות יב מב).

הנה לא ביאר רבינו איך נרמזו בתיבת "הזהר לה" נס מרדכי ואסתר דייקא. ובהגהות רבי יוסף יוזפא (כת"י) פירש, דכתיב בעת מפלתו של המן (אסתר ז, ז) "כי ראה כי **כלתה אליו הרעה**", והם סופי תיבות שם הו"ה, ואז היה תחילת ישועתן של ישראל, וזהו הרמז בתיבת "להו"ה" לנס פורים.

והג"ר **ישראל פריינד** ז"ל אב"ד סאסרגען כתב לפרש (בגליון האוה"ח), ד"הזהר" הוא רמז להמן, דכתיב ביה (אסתר ז, ו) "איש צר ואויב המן הרע **הזהר**", ואמר הכתוב "הזהר לה", ללמדנו שכל פרשת גזירת המן היה בשביל "לה", שיצא מזה קידוש ה' ומפלת הרשעים. ועל זה כתיב (משלי טז, ד) "כל פעל ה' למענהו וגם רשע ליום רעה", שה' פעל כל זאת כדי שלבסוף יענש הרשע ביום רעה במפלתו.

ויתכן לבאר בעוד ב' אופנים:

א. ע"פ מה שאמרו חז"ל (שבת פח, א) שבימי מרדכי ואסתר הדר קבלו את התורה מאהבת הנס, וזה נרמז בתיבת "הזהר לה", על דרך שכתב רבינו בפר' כי תשא (ל, יג): "זה יתנו" יכוין אל ספר התורה, דכתיב (יהושע א, ח) "לא ימוש ספר התורה הזה מפִּיךָ". גם אמרו ז"ל כי הקב"ה לפניו כל היום מונח ס"ת כמשפטו אשר צוה למלך ישראל (דברים ז, יט) "הייתה עמו" וגו', והוא מה שהראהו באצבע "זה יתנו", וסתמו כפירושו שעל המונח לפניו תמיד צוה ה', עכ"ל.

וכמו כן יתפרש "הזהר לה" על התורה, ובפרט כשקבלו מאהבה שפיר נקרא התורה "לה", לשם ה'.

ב. ע"פ מה שאמרו ביומא (כט, א) נמשלה אסתר לאילת השחר, מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הנסים. ומקשה הגמ' הא איכא חנוכה, ומשני שלא ניתנה ליכתב, עיי"ש.

וזהו שרמו הכתוב "הזהר" ולא נס אחר, שרק נס זה עוד יכתב "לה", היינו בתורה שכולה שמותיו של הקב"ה "זוה"ק ח"ב פז, א ובכמ"ק), ובפרט תורה שבכתב שהוא כנגד שם הו"ה ("זוה"ק ח"ב קסא, ב), אבל הנסים שלאחר מכן לא יכתבו.

הלכה ודרוש

דין קריאת המגילה לענין עמידה וישיבה שלא כדון 'הלל'

איתא במשנה מסכת מגילה (כא א): 'הקורא את המגילה, עומד ויושב'. ופירש"י 'אם רצה עומד אם רצה יושב'. ומשמע דאפ"ל לכתחילה שרי. ורבינו חננאל והרא"ש גרסו בדברי המשנה: 'עומד ויושב יצא'. ומשמע דהיינו רק בדיעבד, אבל לכתחילה צריך לישב דוקא.

והנה רבינו בספרו **ראשון לציון**, הקשה, מה החידוש בדברי המשנה, הרי מעיקר הדין מותר לקרותו מיושב, ומה כל ההו"א והסברא שנאמר דאסור לקרותו מיושב. וכתב רבינו, וז"ל: 'וקא סלקא דעתין, כיון דקריאתה זו הילולה, כשם שהלל בעי מעומד, מגילה ג"כ, קמ"ל. עכ"ל'.

ומקור הדברים במגילה (יד א) דמקשה הגמ' למה אין אומרים הלל על הנס של פורים, ואיתא בגמ' כמה תירוצים, ואחד התירוצים דקריאת המגילה הרי זו כ'הלל'. ולפי זה, באמת צריך לבאר דברי רבינו הק', דאמאי לא נאמר דצריך לקרות המגילה מעומד, כיון דהוי כמו ההלל, ובהלל קי"ל דצריך לאומרו בעמידה ולא בישיבה, וכדאיתא בשו"ע (סי' תכ"ב סעי' ח), וכל הפוסקים.

ובשו"ת חתם סופר (או"ח סי' נ"א) הקשה על מה שכתב **האליה רבה** דברכת הגומל צריך לאומרו מעומד, כיון דנקרא הלל, והלל צריך לאומרו מעומד, דא"כ האיך קורין את המגילה עומד ויושב, הרי מגילה ג"כ הוי כהלל וכנ"ל, ותהי כהלל דבעי דוקא מעומד, והניח הקושיא בצ"ע.

מחלוקת הראשונים בפירוש דברי הגמ' דקריאת זו הלילא

וקודם שנבוא לישב קושיא העצומה הנ"ל, נקדים מחלוקת הראשונים ז"ל בפירוש הדברים דקריאת זו הלילא. **במאירי** כתב דלטעם זה אם היה במקום שאין לו מגילה, שצריך לקרות את הלל, שהרי לא מנעו חכמים מלקרוא את ההלל, אלא מפני שקריאת המגילה היא במקומה, יעו"ש. וכן פירש הרמב"ם (הל' חנוכה פ"ג ה"ו) 'ולא תיקנו ההלל בפורים שקריאת המגילה היא הלל, עכ"ל'.

ובספר **המכתם** כתב לפרש דברי הגמ' הנ"ל, וז"ל: 'לא הוצרכו לקבוע בו שיאמרו הלל, לפי שקריאת המגילה היא הילולא כיון שחייבו בשמיעתה ובקריאתה, כשיקרא וישמע את דברי האגרת הוא יתעורר לתת שבח והודאה לשם יתעלה עכ"ל. ומוכח דפירש דכוונת הגמ' דע"י קריאת המגילה יתעורר לתת שבח והודאה להשי"ת על הנס, אבל אין הכוונה כפשוטה דקריאת המגילה במקום ההלל'.

ולפי דברי המכתם, נראה פשוט דל"מ קושיית החת"ס, דהא לדבריו אין קריאת המגילה במקום הלל ממש אלא דע"י קריאת המגילה יבוא להלל להשי"ת. ולפי"ז יש לבאר ג"כ דברי רבינו, דהו"א דצריך לעמוד כיון דהוי כהלל ממש (וכפירושו של המאירי והרמב"ם), קמ"ל דאיי"צ לעמוד כיון דאינו במקום הלל ממש וכמש"כ המכתם.

אמנם עדיין תיקשי קושיית החת"ס, לפי דברי הרמב"ם והמאירי דס"ל דהוי הלל ממש, אמאי א"צ לאומרו מעומד דוקא כהלל'.

מי שאין לו מגילה - האם צריך לקרות הלל, כיון דמגילה במקום הלל?

ובגוף חידושו של המאירי הנ"ל שכתב דמי שאין לו מגילה יקרא הלל, כתב **הברכי יוסף** (סי' תרצ"ג) דלהלכה לא קי"ל הכי, כיון דלדינא נקטינן דהטעם דאין אומרים הלל הוא כרבא דהוא בתראה, והיינו טעמו כיון דאכת"י עבדי דאחשוורוש אנו, ולכן סתמו כל הפוסקים ולא כתבו דיאמר הלל במקום שאין לו מגילה.

ובשערי תשובה (שם סק"ב) העיר, דהחיד"א בספרו מחזיק ברכה כתב דהרמב"ם ובעל הלכות גדולות ג"כ כתבו הטעם דקריאת זו הילולא, משום דמיתסבר להו טעמא דר"נ, והעיר דלפי"ז חזר הדין הנ"ל דמי שאין לו מגילה יאמר הלל'.

אמנם מסיים השע"ת דגם אם נאמר דנקטינן להלכה הטעם של רב נחמן, מ"מ י"ל דעיקר כוונת הש"ס הוי על עיקר התקנה שלא תיקנו הלל בפורים כיון דקריאתה הוא במקום ההלל, אבל אחרי שלא ניתקן לומר הלל בפורים ממילא אין מקום לקרות הלל - מה שלא תיקנוהו חז"ל. אמנם למעשה פוסק השע"ת דמי שאין לו מגילה יש לו לקרות הלל בלא ברכה שלפניה ולאחריה, וקורא בתהלים. ואפ"י אם יש לו חומש שיכול לקרות בו המגילה - מ"מ הרוצה לקרות גם הלל בלא ברכה לא הפסיד יעו"ש.

עכ"פ לפי"ד הברכ"י א"ש קושיית החת"ס, דלא קי"ל להלכה כהאי טעמא אלא כטעמא דרבא, ובזה מובנים ג"כ דברי רבינו דכוונתו לומר דקמ"ל דלא חיישנן להאי טעמא.

מאות מגידי שיעור וזהו תורת האור החיים הקדוש מעידים: עם הספר 'כל הכתוב לחיים' הכולל אלפי ביאורים מגדולי הדורות על ספר "אור החיים" הקדוש, מרגישים 'מתיקות ועריבות' בדברי האור החיים הקדוש, ומגלים צפונות ונפלאות בתורתו הקדושה, עד בכדי ש'משתגעין ומתלהטין אחריה'.

להשיג בכל חנויות הספרים, או בקו ה'מורשת' 0733.743.620

מתיקות ועריבות
שוב התורה

פירושים ופנינים על מגילת אסתר - מספרו של רבינו "ראשון לציון" על נ"ך

ויש לפרש, דממוכן חשש שתהיה איזה סברא שלא יחייבו אותה על שמרדה באחשורוש, כיון שהיא המלכה, ואולי גדול כבודה מכבודו. לכן אמר ממוכן, שביזתה את כל השרים והעמים, ומגיע הבזיון לכללות מלכות אחשורוש והפסידה המלכות לגמרי, שמחמת כן המלך יתבזה בפה כל העולם.

לכן אמר, דלא על המלך לבדו עוותה, דאם לא היה המרד רק מחמת שנגעה בכבוד המלך, היה צד לפוטרה מצד שהיא מלכה.

וּמְרַדְכִי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה (ג ב).

קשה למה אמר בלשון עתיד, והיה צריך לומר "לא כרע ולא השתחוה". ויש לפרש, דלא רק שלא היה משתחוה להמן כשעבר לפניו, אלא שהיה עושה פעולות ותחבולות להודיע לכל שאינו משתחוה להמן. והיינו שלפעמים היה מרדכי מוטה ושוחה, וכשעבר המן לפניו, לא היה נשאר שוחה אלא יושב ביושר. או כשראה מרדכי שבני אדם כורעים ומשתחווים להמן, היה בא ועומד לפניו, להראות לו שאינו כורע ומשתחוה.

וְדַתֵּיהֶם שְׁנוֹת מִכָּל עַם וְאֵת דַּתֵּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עוֹשִׂים (ג ח).

צריך להסביר כפל הלשון. ויש לפרש כך, מה שנאמר 'ודתיהם שונות מכל עם', הכוונה לדת התורנית, דיש להם תורה בפני עצמם. ויש עוד 'דת', שהוא דתי המלכות, כמובא בגמרא, דיום תגלחתו ויום הולדתו של המלך, כולם הם דת המלך לשמוח בשמחתו ואלו נקראים דתי המלך.

וזהו שאומר, דגם דתי המלך אינם עושים, דאסור לישראל לעסוק עמהם במשא ומתן באותן ימים, ולכן שורת הדין מחייבת להרוג ולהשמיד וגו'.

ויש לפרש עוד, לפי שיש זמנים עפ"י המזלות והחשבונות שאומות העולם הולכים בהם, שאין ראוי למלך לצאת בהם. ולכן חשב המלך לשאול את "יודעי העתים", שהם יודעים מתי העתים והזמנים שאין למלך לצאת בהם. והרי גם ושתי ה'מלכה' דינה כ'מלך', ועל ידי כך יהיה לה זכות ותימלט ממיתה, ולזה דייק ואמר כדת מה לעשות "במלכה ושתי" להיות שהיא מלכה, דינה כמלך.

וזה מובן גם לפי דברי המדרש האמור, שקרא לבני שבט יששכר, לפיכך קרא דוקא להם, כי אין בכל אומות העולם מי שיודע לכיון במערכות השמים כישראל, ככתוב "כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים".

וַיֹּאמֶר מְמוּכָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְגו' (א טז).

בגמרא מסכת מגילה נאמר ד'ממוכן' הקטן שבהן היה, ואם כך קשה למה דיבר בראשונה.

ויש לפרש, דאם היה הגדול מדבר ראשונה והיה מחייב אותה מיתה, היה המלך מוצא תואנה ועלילה שלא דנו אותה כמשפט, דכיון שהתחילו מהגדול, האחרים חלקו לו כבוד ולא חלקו עליו. ובפרט אם יברר וימצא בדבדבי ישראל מתחילין מן הצד, יאמר שהם דנו משפט מעוקם ועענישם. לזה התחיל ממוכן שהוא הקטן שבכולם, לדבר לפניו.

לֹא עַל הַמֶּלֶךְ לְבַדּוֹ עֹתָהּ וְשֵׁתֵי הַמֶּלֶכָה כִּי עַל כָּל הַשָּׂרִים וְעַל כָּל הָעַמִּים (א טז).

מדוייק ביותר, שמשמע דאין זה טעם מספיק להמיתה על אשר פגעה בכבוד המלך, ורק כיון שעוותה גם על השרים חייבת מיתה. והאמת הוא להיפך, שאין מחוייבים מיתה רק במה שנוגע לכבוד המלך בעצמו, ודברי ממוכן אין להם הבנה והגיון כלל.

וַיְהִי בַיּוֹם אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הוּא אֲחַשְׁוֵרוּשׁ הַמֶּלֶךְ מֵהַדּוֹ וְעַד פּוֹשׁ (א א).

צריך לדעת ולהבין הכפילות באריכות הלשון. ויש לפרש עפ"י הכלל שאמרו חז"ל, כל מקום שנאמר "ויהי", הוא לשון הרומז על צרה וצער שאירע עם ישראל. וגם אמרו חז"ל, בשעה שישאל חוטאים, והקב"ה רוצה להענישם ע"י האומות, אז הקב"ה נותן כוח וגדולה לאותה אומה, כדי שלא יאמרו אומות העולם שהקב"ה מסר את בניו ביד אומה שפילה, וכביכול נעשה הקב"ה עבד לאומות העולם. לפי זה יש לפרש, דכוונת הפסוק לומר דהצער שהיה לישראל באותם ימים הרמוז בתיבת "ויהי", זה גרם הגדולה לאחשורוש שימלוך בקכ"ז מדינות, ולולא זאת לא היה מגיע כלל לגדולה כזאת.

וַתֵּמָאן הַמֶּלֶכָה וְשֵׁתֵי לְבוֹא בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּיַד הַסְּרִיסִים (א יב).

לכאורה מדוייק הלשון מה שייך לומר 'ביד' על דיבור. ויש לפרש, דהפסוק נותן טעם, מדוע ושתי מיאנה לבוא, כיון דהמלך קורא לה במיוחד, כדי שיראו השרים והעמים את יפיה, וכמה הם פחותים הימנה בערכה. אלא שזה נחשב בעבורה לבזיון, שבשביל זה המלך קורא לה. ואולי אילו לא היו הסריסים אומרים לה סיבת הקריאה, היתה באה. ועוד יש לפרש, דכוונת הפסוק לומר, דהיא ידעה שכך ציווה המלך, ואינם אומרים מעצמם. היות שהם הביאו בידם סימן מאת המלך כדי לאמת דבריהם, וזה הפירוש "ביד" הסריסים, שהיה להם סימן מוכיח בידם.

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לַחֲכָמִים יְדַעֵי הָעֵתִים (א יג).

קשה למה כינה אותם דוקא כאן 'יודעי העתים', ובמדרש מובא, שהכתוב מרמז על שבט יששכר שהם "יודעי בינה לעיתים".

אלפים כבר נושעו

בזכות תרומתם למען האור החיים הקדוש
והפצת ספריו הקדושים

קנה לעצמך זכות אצל האור החיים הקדוש

מוקד הישועות: 0733-713-620

"ישנו עם אחד מפורד ומפורד"

ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים בכל מדינות מלכותך ודתייהם שונות מכל עם. קשה למה אמר תיבת אחד, דהול"ל ישנו עם המפורד והמפורד, ובפרט דאחד מורה על החשיבות והמעלה מלשון אחד המיוחד. וביותר קשה, דאחד הוא היפך המפורד והמפורד. וגם קשה כפל הלשון בין העמים, בכל מדינות מלכותך.

ויל"פ עפ"י מה שאמרו חז"ל במס' עבודה זרה (י ב) דהוא קיסר שהיה שונא היהודים, אמר לחשובי המלכות דצריך להרוג היהודים, דמי שעלתה לו נימא על בשרו מרפא אותה צריך לקטוע אותה ויחיה, ואמר ליה קטיעא בר שלום, שיש ב' חששות וטעמים שלא יעשה כן, הא' - דלא יוכל להם דכשם שאי אפשר לעולם בלא ד' רוחות כך א"א לעולם בלי ישראל. והב' - דיקראו לו מלכות קטיעא, שקטע עם אחד ממלכותו.

וא"כ י"ל דהמן בדבריו בא לסלק ב' טעמים הנזכרים, דאין לאחשוורוש לחשוש שלא לאבדם מחששות הנ"ל, דהרי הם כולם כאחד בכל מדינות מלכותך, וא"כ ליכא לטענה הא' דלא יוכלו להם, ועוד ש"דתייהם שונות מכל עם" ואין שנאה כשנאת הדת, וכל האומות שונאים אותם לעולם, ואדרבה יזכרוהו לטובה על זה שאיבד אומה שנואת העמים.

ובספרו ראשון לציון עמ"ס מגילה (טו א) כתב רבינו על הפירוש הזה, שאם היה עומד לפני חכמי הגמרא היה אומר להם פירוש זה.

החלום של רבינו האור החיים הק'

כתב רבינו בספרו ראשון לציון עה"פ "ישנו עם אחד מפורד ומפורד", וזל"ק: ובחלום אדבר בו בכתוב הזה דחציו אמר המן וחציו תשובת רוח הקודש, בזה האופן:

המן אמר מפורד ומפורד בין העמים.

ורוח הקודש השיבה "בכל מדינות". פירוש, שאינם יושבי שדות ומדורות. ועוד "מלכותך" - שרק ע"י ישראל זכה אחשוורוש למלוכה.

המן אומר "ישנו עם" שישראל הם אומה ככל האומות.

ורוח הקודש משיבה "אחד" שהוא המיוחד בכל האומות.

המן אמר ודתייהם, שרצה להטיל בהם מום ופגם.

ורוח הקודש משיבה ואומרת "שונות" - שהם שונים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואין שום אומה ולשון יכולה להם. וזה הפירוש "מכל עם" - שאין שום אומה יכולה להם.

המן אומר "ולמלך אין שווה" - פירוש דאין לו שום הנאה מהם.

ורוח הקודש משיבה "להניחם" - דיותר טוב הוא להניחם, כי אם יניחם זו היא גדולתו ומלכותו של המלך.

ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל

מעומק ליבנו נשגר כוס של ברכה ואיחולים לרוב לכבוד המחנות הנעלה פאר היחס הנגיד והנדיב הנודע לשם ותהילה מגדולי תומכי המכון למורשת תורת בעל האור החיים הקדוש ודבוק בלב ונפש בלימוד והפצת תורתו

הרה"ח יהודה זויים שליט"א

נשיא כוללנו 'כנסת ישראל' ופטרון ספה"ק 'פרי תואר' לרגל השמחה הגדולה במעונו

בעת אירוסים בתו הכלה החשובה תחי'

עב"ג החתן המופלא כמר יהונתן גאלד הי"ו

בן הרה"ח רבי בערל גאלד שליט"א

בברכה שעלה היוווג יפה יפה בשעה טובה ומוצלחת

דורות ישרים ומבורכים ולבנין עדי עד לתפארת בית אבות על בנים בחיבה של אהבה - רעים אהובים - מצרכת האלין והאסי תוכת האור החיים הקדוש

עשרת אלפים ככר כסף נגד מחצית השקל של ישראל?

כתבו התוס' במסכת מגילה (טז א) וז"ל: 'שמעתי שעשרה אלפי ככר כסף עולין חצי שקל לכל אחד מישראל, שהיו שש מאות אלף כשיצאו ממצרים, ואמר שיתן לאחשוורוש כל פדיונם.'

ברם, כבר תמיהו כל הקדמונים על דברי התוס', דהרי מה שנתן המן הוא כפול כמעט עשרה פעמים ממה שנתנו כל ישראל במחצית השקל, דבמחצית השקל אמרה תורה בפרשת פקודי (לח כה) "וכסף פקודי העדה מאת ככר ואלף ושבע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקודש". והרי מחצית השקל הוא 100 ככר ועוד 1750 שקל. והמן נתן 10,000 ככר, שהוא כפול כעשר פעמים.

[וראה מה שכתבו בפני יהושע ובהגהות הב"ח על אתר, לתרץ דברי התוס'. וכע"ז ידוע מהשאגת אריה והגאון רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע. ועיין עוד בשו"ת פנים מאירות (ח"ג סי' ל') ובשו"ת מאיר נתיבים (ח"ב בחי' עה"ת פר' תשא) ובשו"ת בנין ציון (ח"ב סי' קמ"ד)].

ורבינו הקדוש בספרו ראשון לציון (עמ"ס מגילה) ביאר את כוונת דברי התוס', הפלא ופלא, דמה שנתן המן הוא כנגד מחצית השקל שנתנו ישראל בחמשים שנה, כיון דרוב בני אדם חיים עד שבעים שנה, כמו שנאמר "מי שנותינו בהם שבעים שנה", וקודם גיל עשרים לא היו חייבים ליתן מחצית השקל.

ולפ"ז אם נעשה חשבון 100 ככר ועוד 1750 שנותנים בשנה X 50, התוצאה = 5,000 ככר כסף, ועוד 87,500 שקלים. והרי קי"ל (בכורות ה א) דשקל הקודש כפול הוא בשווי משל חולין, וא"כ אם נרצה לפרוט דמי מחצית השקל של 50 שנה לשקלים של חולין נמצא 10,000 ככרות כסף, ועוד 175,000 שקלים של חולין.

ולכך המן ששקל בשקלים של חולין - נתן לאחשוורוש עשרת אלפים ככר כסף - שהוא שוה כמו חמשת אלפים ככר של קודש, ושפיר כתבו התוס' דהוא נגד השקלים של מחצית השקל. וכלפי התוספת במחצית השקל של 87,500 שקלים, המן לא התייחס לזה, כיון דלא היה מנין שלם של אלפים וככרות, ואין ראוי למלך להתייחס רק לדברים שלמים.

"ליהודים היתה אורה"

כמנהגנו בכל שנה ושנה יתקיים בליל חג הפורים

כולל מיוחד של קבוצת אברכים חשובים שיעסקו בלימוד ספר ראשון לציון פירושו של רבינו על מגילת אסתר

הרוצה ליטול שותפות בזכות לימוד תורתו של רבינו

ביום הגדול והמקודש

יש לפנות למייל המערכת

7150039@GMAIL.COM

ויזכירו השמות ובקשותיהם לישועה!!!